נשיאת ארון הברית בכתף

א.

כתב הרמב"ם בספר המצוות[1]:

> היא שציוונו שישאו הכהנים הארון על כתפיהם כשנרצה לשאת אותו ממקום למקום והוא אמרו יתעלה 'כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו'. ואף על פי שזה הציווי בא ללויים בעת ההיא אמנם היה זה למיעוט מספר הכהנים בזמן ההוא כי אהרן הוא הראש. אמנם לדורות חייבין במצווה זו הכהנים והם ישאו.

לדעת הרמב"ם הציווי ללויים בזמן המדבר לשאת את הארון היה זמני עד שיהיו מספיק כהנים ואז יעבור הציווי לכהנים. לאור זאת כתב הרמב"ם בשורש השלישי בהקדמה לספר המצוות (ששם ביאר הרמב"ם שאין למנות מצווה שאיננה לדורות) שאין למנות את הציווי שנאמר ללויים[2] "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש" וכן את הציווי[3] "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד" כמצוות עשה בניגוד לדעת הבה"ג שכן מנה אותם כמצוות עשה.

והנה הרמב"ן[4] השיג על הרמב"ם וטען שחלילה לומר שמצווה שהיתה אצל כל הלויים תעבור רק לכהנים וזו לשונו:

> ולפי דעתי זה שאמר שנעתקה המצווה לכהנים אינו אמת. חלילה לנו שנאמר שתשתנה שום מצווה בתורה שיהיו הלויים נפסלים ממשא הארון לעולם.

לשיטת הרמב"ן המקומות בהם נצטווינו שדווקא הכהנים ישאו את הארון (שאותם מביא הרמב"ם לראיה לשיטתו שהמצווה נעתקה אל הכהנים) אינם אלא הוראת שעה וכך כתב בהמשך דבריו:

> גם זה ברור שמצוות נשיאתו היא לעולם על הלויים אולם חוץ משלשה מקומות הללו שנתייחדה לכהנים על פי נביא בירדן ובהקפת יריחו ובשעת הכנסתו לבית קודש הקודשים.

---

[1] מ"ע ל"ד.

[2] במדבר ד', ז'.

[3] במדבר ח', כ"ה.

[4] בהשגותיו על השורש השלישי.

הרמב"ם שביאר שהמצווה כן נעתקה מסתבר שיאמר שדווקא המציאות במדבר בה נשאו הלויים את הארון היא זו שהיתה בהוראת שעה (שכן לא היו מספיק כהנים בזמן הזה). ביאור שכזה ברמב"ם מבאר גם כן את ציווי התורה על כיסוי הכלים על ידי הכהנים בטרם יבואו הלווין לשאתם. כיוון שהכלים היו קשורים לכהנים ולא ללויים, על כן היה חשש שיפגעו מכך הלויים באם לא יבינו נכון את ריחוקם העקרוני מהכלים וכך ציותה התורה[5]:

> וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. אל תכריתו את שבטי משפחות הקהתי מתוך הלויים. וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגשתם את קודש הקודשים אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו. ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו.

לשיטת הרמב"ם הנגישות לכלי הקודש אף במדבר היתה מצווה לכהנים ועל כן לא היה בה שינוי כפי שתקף הרמב"ן. מצוות הנשיאה מלכתחילה שייכת רק לכהנים, ואף במדבר למרות שבהוראת שעה היה נגישות מסוימת ללויים היתה הדגשה של הכהנים בנגישות לכלי הקודש והסתרתם מעיני הלויים.

לאור הבנה זו העולה מדברי הרמב"ם בספר המצוות[6], עולה תמיהה על דבריו במשנה תורה שם השמיט הרמב"ם את קישור הכהנים לנשיאת אהרן ואלו דבריו בהלכות כלי המקדש[7]:

> בעת שמוליכים את הארון אין מוליכים אותו לא על הבהמה ולא על העגלות אלא מצווה לנוטלו על הכתף ולפי ששכח דוד ונשא על העגלה נפרץ פרץ בעוזה. אלא מצווה לנוטלו על הכתף שנאמר 'כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו'.

הרי שהשמיט פה הרמב"ם שדין זה נוהג רק בכהנים ושרק להם מותר לשאת את הארון.

אף במניין שבראש הלכות כלי המקדש כתב הרמב"ם[8]:

> לשאת הארון על הכתף.

הרמב"ם לא הזכיר פה שמצווה זו הינה מצווה רק של הכהנים וכן המשיך הרמב"ם במגמה זו במניין הקצר וכתב[9]:

> לשאת הארון על הכתף כשנושאים אותו שנאמר 'בכתף ישאו'.

---

[5] במדבר ד, י"ז - כ'.

[6] בשורש השלישי ובמצוות עשה ל"ד.

[7] פ"ב הי"ב.

[8] מצווה ו'.

[9] מצווה ל"ד.

הרי לנו שהשמיט הרמב"ם את עניין הכהונה ממצווה זו במספר מקומות.
על כן יש לשאול מדוע במקומות אלו לא הוזכר ענין הכהונה?
שאלה נוספת שיש לשאול על מצווה זו שואל המנחת חינוך[10]:
מדוע במצווה זו הוזכר רק הארון ולא גם את המנורה והשולחן ומזבח הזהב הלא על כל אלו נאמר[11] שלא ניתנו בגינם עגלות לבני קהת שכן צריכים הם לשאתם בכתף?
על שאלת המנחת חינוך ענה הגרי"ז סולוביצ'יק[12] כי מצוות נשיאת הכלים לא היתה לדורות זולת הארון שעליו באופן מיוחד יש מצווה לשאתו כפי שנאמר[13]:

בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה'.

הרי שיש מצווה נפרדת בנשיאת הארון משאר הכלים והיא קיימת לדורות.
תשובת הגרי"ז מעמידה בפנינו נקודה נוספת הנדרשת לבירור:
במה שונה נשיאת הארון שנקבעה לדורות משאר כל הכלים שאף הם נשאו בזמן המדבר בכתף?

ב.

בפשטות ניתן לבאר שיש לחלק בין הנשיאה שחייבת להיות דווקא בכתף שזהו דין בארון הברית שמהותו דורש את הנשיאה בכתף[14], לעומת המצווה שדווקא הכהנים ישאו את הארון שזהו דין בכהנים שאינם נחשבים כזרים לארון הברית.
ארון הברית נצטוינו שחלק ממבנהו יהיה עם הבדים ולא רק לזמן השהיה במדבר כדברי הכתוב[15]:

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו.

דין זה הוא דין לדורות כדברי הגמרא[16]:

---

[10] במצווה שע"ט.

[11] במדבר ז', ט'.

[12] בספר חידושי מרן רי"ז הלוי דף ע"ז ע"ב.

[13] דברים י', ח'.

[14] וכן משמע במורה נבוכים ח"ג פרק מ"ה כי הנשיאה בכתף היא מצד רוממות הארון ולא מצד הכהנים.

[15] שמות כ"ה, ט"ו .

[16] יומא עב ע"א.

אמר רבי אלעזר המזיח חושן מעל האפוד והמסיר בדי הארון לוקה שנאמר 'לא יזח' ו'לא יסורו'.

לאור זאת מובן כי דין הנשיאה של הבדים בכתף זהו דין השייך לארון, ועל כן מצד הנשיאה בכתף אין הבדל בין כהן לבין זר. אמנם בדין זרות שם נבדלו רק הכהנים שהם אלו שיקיימו את מצוות הנשיאה שמצד עצמה שייכת לכל אחד. לדברינו הכהנים הם אלו שמצווים בנשיאה לא מצד מהות הנשיאה, אלא מצד שרק הם רשאים לשאת את הארון וממילא מצוות הנשיאה שייכת רק להם.

כך מובן מדוע בסדר ההלכות ששם דיבר הרמב"ם על הארון השמיט הוא את הבדלת הכהנים לנשיאה. אמנם בהגדרת המצווה עצמה בספר המצוות כתב הרמב"ם שמצווה זו שייכת היא לכהנים.

לאור דברינו ניתן לומר שהמצווה של נשיאת הארון מלכתחילה שונה היתה מנשיאת שאר הכלים.

במנורה במזבח הזהב ובשולחן הפנים היה קיים רק פן הנשיאה מצד בני האדם שכחלק מהכבוד שיש לתת לכלים נצטוינו שישאום בכתף. לעומת זאת אצל הארון כבר מלכתחילה היתה בו גם בחינה של אופי נשיאה מצד עצמו ודין זה נמשך אף לאחר שנקבע המקדש. באופן זה יש לומר שדין ייחודי יש בארון, והפסוק אותו הביא הגרי"ז המדבר על נשיאת הארון איננו מקור נוסף למצוות הנשיאה אלא מראה שאכן הארון שונה נשיאתו משאר הכלים.

בכך סרה קושיית הגאון הרב יעקב רוזנטל שליט"א[17] על הגרי"ז מדוע אין מצטט הרמב"ם ולא הגמרא[18] את הפסוק מפרשת עקב "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה' ".

לדברינו יש לומר כי מקור המצווה הוא הפסוק מפרשת נשא ואילו הפסוק שבפרשת עקב רק מוכיח כי בארון ישנה בחינה נוספת של הנשיאה מעבר לכל הכלים.

אף את פן הכהנים צריך לברר. הנה למרות דברינו עד כה קשה בענ"ד לומר שמצוות הנשיאה איננה קשורה כלל לכהנים ורק מצד זרות אין זר יכול לקיים מצווה זו. הרמב"ם באר את דין הכהנים בהגדרת המצווה, ואם כן משמע שאף הנשיאה שייכת לכהנים ולא רק

---

[17] משנת יעקב הל' כלי המקדש פ"ב הי"ב.

[18] סוטה לה ע"א.

שבהם אין את איסור הנגיעה. על כן משמע שנשיאת הארון הרי היא כעבודה שבמקדש דבר שלא קיים בשאר הכלים.

אף שינוי הדינים של הגבלת גיל הנשיאה שהיתה אצל הלויים ולא קיימת לדורות אצל הכהנים וכן היתר ראיית הכלים לכהנים על פי הרמב"ם[19] מראים שהמצווה לא הועתקה בשלמותה לכהנים מהלויים, אלא שהכהנים נכנסו לגדרי המצווה לפי קריטריונים המתאימים להם. אם כן משמע שלכהנים יש עבודה בארון באופי המתאים לכהנים (שלא מתאים ללויים שקיימו את הנשיאה בזמן המדבר).

אופי עבודה זו שבארון יש לעמוד על טיבה?

ג.

בסידור מסעות בני ישראל במדבר נאמר[20]:

> ונשאו הקהתים נושאי המקדש.

בני משפחות קהת נשאו את כל כלי הקודש ועל כן פירש רש"י:

> נושאי המקדש - נושאי הדברים המקודשים.

בפשטות הכוונה בדברי רש"י היא לכל כלי המשכן. אף על פי כן המינוח "המקדש" מראה גם התייחסות לדבר מסוים ויחיד וכך מובא בירושלמי[21]:

> ובמדבר מי היה מכוון להם את הרוחות? אמר רבי אחא ארון היה מכוון להם את הרוחות הדא הוא דכתיב 'ונסעו הקהתים נושאי המקדש' - זה הארון.

הרי שלירושלמי המינוח "המקדש" מתייחס דווקא לארון הברית וכן פירש הראב"ע על הפסוק. פשט המינוח שבא בלשון יחיד ודאי מורה כירושלמי וכפירוש הרב אבן עזרא, אמנם יש לברר מה עם שאר הכלים הנישאים גם הם בידי הקהתים שבגינם פירש רש"י "הדברים המקודשים"?

כתב הרמב"ם[22]:

---

[19] כפי שהבאנו לעיל מהשורש השלישי.

[20] במדבר י', כ"א.

[21] עירובין פ"ה ה"א.

[22] הל' בית הבחירה פ"א הלכה ו'.

> ועושין במקדש כלים מזבח לעולה ולשאר הקרבנות וכבש שעולין בו למזבח ומקומו לפני האולם משוך לדרום. וכיור וכנו לקדש ממנו הכהנים ידיהם ורגליהם לעבודה ומקומו בין האולם ולמזבח משוך לדרום שהוא שמאל הנכנס למקדש. ומזבח לקטורת ומנורה ושולחן ושלשתן בתוך הקודש לפני קודש הקודשים.

רואים אנו כי ברשימת כלי המקדש השמיט הרמב"ם את ארון הברית (וכן עשה זאת בספר המצוות במצוות בניית בית המקדש[23]). מכך משמע שלשיטת הרמב"ם ארון הברית איננו חלק מגדרי המקדש בניגוד למנורה למזבחות לשולחן ולכיור שהנם חלק ממערכת המקדש. ארון הברית אמנם מצווי במקדש ומונח בקודש הקודשים אך איננו שייך לבית. אכן בבית המקדש השני לא היה מצוי ארון[24] ואף על פי כן היה למקדש שני גדר של מקדש. גדרו של הארון הוא כלי הראוי לנשיאה ולתנועה ואיננו מקובע למקום כשאר כלי המקדש[25].

לדברינו במושג "המקדש" ישנן שתי בחינות:

א. המקום המקודש.

ב. הקדושה החלה במקום המסוים.

המנורה והשולחן והמזבחות והכיור הנם חלק מ"המקדש" בבחינת חלק מהמקום המקודש. לאור זאת רק במדבר היה צורך לשאתם[26] ממקומם שכן אף המקום המקודש התחלף בכל חניה במדבר.

לעומתם, הארון הרי הוא גם בפני עצמו מכונה "המקדש" בבחינה השניה המתייחסת לקדושה המצויה במקום מסוים, ואף אם ישתנה מקום השראת הקדושה לא תשתנה בו עצם הקדושה.

כל הכלים יחדיו מהווים "מקדש" במציאות המקום ולכך התייחס הפסוק לפי פירוש רש"י. אמנם גם התייחסות פרטית לארון יש במונח "מקדש", ולכך התייחס הפסוק על פי הירושלמי ופירוש הראב"ע.

לאור זאת מסתבר לומר כי הוצאת הארון ממקומו דורשת כהנים, שכן לא השתנה במאומה אצל הארון בין בהיותו במקדש (ששם בוודאי נשיאתו דורשת כהנים) לבין

---

[23] מ"ע כ'.

[24] ראה יומא נב ע"ב.

[25] העניין מורחב במאמרו של הרב דוד הנשקה "מגדים" גיליון י"א ובספרי "בחסד יבנה" ע"מ ל"ד - ל"ו.

[26] לגבי אופי טלטול הכיור שלא היה לו בד נשיאה ראה בספרי "בחסד יבנה" עמ' רל"ו - רל"ז.

יציאתו משם. אמנם כל שאר הכלים כאשר יוצאים מהמקדש וכבר ולא נמצאים במקום האיסור לזרים, אין דין שיינשאו הם רק על ידי כהנים כפי שראינו ברמב"ם שרק בארון הברית השתייכה הנשיאה דווקא לכהנים.

אמנם במשכן שבמדבר שבו אופי שאר הכלים גם כן היה מטלטל ככל המשכן, ואם כן אף בהילוכם היה להם דין של נמצאים במקומם[27] היה להם דין נשיאה כשל הארון. על כן בתקופת המדבר באופן חריג היה צורך בהוראת שעה שתתיר נשיאה על ידי הלויים (כדי שעזרו הלויים לכהנים שהיו מעטים) אף לשאר הכלים.

לאור זאת מובן הטעם מדוע בהגדרת כלי המקדש (זולת הארון) כפי שראינו ברמב"ם הובאו הכלים עם מיקומם במקדש - שכן זו היא חלק מהגדרת קדושתם[28].

לדברינו ניתן גם כן לתרץ קושיית בעלי התוספות:

בגמרא[29] הובאה הבנה כי כלי המקדש הנם כלים העשויים לנחת דהיינו שאינם מטלטלים, ועל כן אינם מקבלים טומאה. הבנה זו למסקנה נדחתה כשהביאה הגמרא את דברי ריש לקיש שלימד שבמועדים היו מגביהים את השולחן ומראים לעולי הרגלים את לחם הפנים שעליו.

על ההבנה הראשונית כי הכלים היו עשויים לנחת שאל הרב אלחנן[30] הלא כל השנים שבמדבר היו הכלים מטלטלים ומהי ההוה אמינא שיחשבו ככלים העשויים לנחת? רבנו אלחנן ענה שהבינה הגמרא שכיון שמאז שעברו את הירדן נהיו הכלים במצב נייח הרי הם ככלי עץ העשויים לנחת.

על תירוץ זה הקשו התוספות מדוע שייעקר מהם שם הכלי המטלטל שהיה להם במדבר רק בגלל שמעתה בפועל אין מטלטלים אותם, ואף במדבר לא טלטלו אותם לחוד רק עם כל המשכן ועל כן אינם נחשבים כלים שמטלטלים אותם.

אמנם לדברינו יש לומר שמאז המעבר למקדש קבוע במקומו הכלים לא נשארו באותה מתכונת רק שבמקרה לא הזיזו אותם (כהבנת התוספות), אלא שנשתנה אופיים להיות

---

[27] וכן מובא בגמרא (שבת לא ע"ב) שאף בעת סתירת המשכן לצורך טלטולו היה למשכן דין של במקומו.

[28] עיין בחידושי הגאון הרב מנחם מנדל שניאורסון האדמו"ר מליובוויטש זצ"ל בחידושיו על הל' בית הבחירה סי' ד' סעיף ג' .

[29] חגיגה כו ע"ב.

[30] מובא שם בתוספות ד"ה "כלי".

כחלק מקדושת המקום. על כן הייתה הוה אמינא שייחשבו הם ככלי העשוי לנחת. אכן כך היה אמור להיות אלמלי ההלכה שמגביהים ומציגים את השולחן ברגלים לעולי הרגלים.
כיוון שכך, ניתן גם לומר (לפי הקושיה השניה של בעלי התוספות על רבי אלחנן) שאף מלכתחילה הכלי היה גם כן לנחת אלא שלזמן מסוים טלטלו את הכלים עד שיגיעו לייעודם שגם הוזז ממקומו, ואם כן אין להם דין של כלי מטלטל אלא של כלי העשוי לנחת[31].
כל זאת עד שנלמדה ההלכה שיש צורך בטלטולם אף במקדש לצורך עולי הרגלים.
לדברינו שישנה בחינה של "מקדש" בארון מצד עצמו ללא תלות במקום, מובן מדוע אופיו של כלי זה הוא מטלטל - שכן קדושתו אינה תלויה במקום מסוים.
באופן זה ניתן גם כן לומר שכיון שארון הברית מהווה מקדש לכשעצמו, ואם כן בנשיאתו יש איסור של זרות ככניסה למקדש. דבר שלא קיים בשאר הכלים שהינם רק חלק מהמקדש המקובע למקום, ולפיכך דווקא אצל הארון יש לכהנים לשאת אותו.
תפקיד הכהנים הנושאים את הארון אם כן הוא להוציא את "המקדש" ממקומו שבקודש הקודשים לעבר המקום בו אמור הארון להימצא[32].

ד.

בהבנה זו שאופי המצווה הוא ליווי והובלת הארון היוצא ממקום הקודש ואף על פי כן נשארת בו קדושה שאינה תלויה במקום, ניתן בענ"ד לדרוש טעם במעשהו של דוד המלך ע"ה.
אמרו רבותינו במדרש[33]:

> רבי נתן אומר מכאן נתעלם מעיני דוד שלא ישאו הלויים את הארון אלא בעגלה חדשה שנאמר 'וירכיבו את ארון האלוהים אל עגלה חדשה ויחר לדוד על אשר

---

[31] ראה רמב"ם הל' כלים פ"ג ה"ב.

[32] בדברינו שחילקנו בין דין הכתף ששייך לארון לבין הכהנים ששייכים רק מדין זרות, מובן מדוע אין צורך למנות את הנושאים לארון כפי שממנים כהן משוח מלחמה הבא עם ארון הברית (וראה בדברינו על כהן משוח מלחמה). בעוד שהכהן משוח מלחמה בא מצד עצמו כמחליף לכהן גדול פה רק טכנית באים הכהנים לשאת את הארון על מנת שיינשא הארון שלא על ידי זרים ואם כן אין חילוק בין כהן לכהן ולפיכך אין צורך למנות נושאים לארון.

[33] במדבר רבה י"ב, כ'.

> פרץ ה' פרץ בעוזה'. אמר אחיתופל לדוד לא היה לך ללמוד ממשה רבך שלא נשאו הלויים את הארון אלא בכתף שנאמר 'ולבני קהת לא נתן וגו' . הרי דוד משלחן ומעלן בכתף שנאמר 'ויקרא דוד לצדוק ולאביתר הכהנים וללויים לאוריאל עשיה ויואל עד כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר ציוה משה בדבר ה' והיכן ציווה 'ולבני קהת לא נתן וגו' .

כיצד נעלם דין נשיאת הכתף מדוד המלך?

הנה נשים לב שהמדרש[34] לא ביאר שחלק מהטעות בנשיאת הארון הראשונה היתה בשימוש בזרים כפי שכן ניתן להבין מפשטי המקראות[35]:

> ויאמר להם אתם ראשי אבות ללויים התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון ה' אלוהי ישראל אל הכינותי לו. כי למבראשונה לא אתם פרץ ה' אלוהינו בנו כי לא דרשנוהו כמשפט.

כן ביארו הרלב"ג[36] וכן הרד"ק[37] כי טעו אף בשימוש בזרים.

לדעת המדרש אף בפעם הראשונה נשאו את הארון בני לוי, אלא שטעה דוד ונתן שיישאו הלויים את הארון בעגלה ומשום כך פרץ ה' בעוזה, ותוקן חטא זה בפעם השניה כדברי הכתוב[38]:

> וישאו בני הלוי את ארון האלוהים כאשר ציווה משה כדבר ה' בכתפם במוטות עליהם.

כיצד קרה וטעה דוד בטעות שכזו הכתובה מפורש בתורה? השאלה קשה במיוחד לדעת המדרש שדוד כן הקפיד על איסור נשיאה על ידי זרים, אם כן מדוע דווקא פרט זה של הנשיאה בכתף נעלם ממנו?

העלאת ארון הברית לירושלים נראה בפשטות שהינה חלק מרצונו של דוד המלך להקים את המקדש. אלמלא דבר ה' לדוד דרך נתן הנביא שיימנע מלבנות את בית המקדש[39]

---

[34] וכן הרמב"ם בהל' כלי המקדש פ"ב הי"ב.

[35] דברי הימים א' ט"ו, י"ב - י"ג.

[36] שם.

[37] דברי הימים א' י"ג, י'.

[38] שם פסוק ט"ו.

[39] שמואל ב' ז', ד'- י"ז.

בוודאי היה דוד בונה את בית המקדש. לא בכדי בעת עלות ארון ה' לירושלים שר דוד את המזמור[40]:

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד.

בניית המקדש היתה הפעם הראשונה בה נקבע מקום המקדש שאין ממנו תזוזה יותר כדברי תנא קמא בברייתא[41]:

תנו רבנן 'כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה', 'מנוחה' זו שילה ו'נחלה' זו ירושלים.

הרי שהמשכן ושילה היו רק מנוחה זמנית בניגוד לקביעת הנחלה בירושלים, כפי שביאר גמרא זו הרמב"ם[42]:

כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהם בית לה' ולהקריב בהן קרבן ואין שם בית לדורי דורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה.

לאור זאת ניתן לומר שהבין דוד שעד עתה כשהמשכן היה זמני ללא קדושה עצמית למקום אכן היה צורך לשאת את הארון על הכתף. אמנם מעתה שונה הוא אופי המקדש שכן מכין הוא <u>מקום</u> מקודש שכן היתה מטרתו של דוד באמרו[43]:

עד אמצא <u>מקום לה'</u> משכנות לאביר יעקב.

מרגע זה שנקבעת הקדושה במקום חשב דוד כי נדמה הארון לשאר הכלים, ולפיכך ניטלת ממנו המשמעות של הבדים ואין צורך לשאתו עוד על הכתף.

כך מובנת אף תגובת דוד לפריצת הפרץ בעוזה.

מרגע שנפרץ בעוזה חשש דוד שמא אין לקבע את ארון ה' בקדושת המקום של המקדש שבירושלים, ותפקידו להישאר זמני ולא להיכנס לקודש הקודשים שבהר המוריה. וכך אכן נראה שהבין דוד כפי המובא בספר שמואל[44]:

וירא דוד ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון ה' ולא אבה דוד להסיר אליו את ארון ה' אל עיר דוד.

לבסוף הבין דוד כי שתי הבחינות נכונות אף במקדש:

---

[40] תהילים ל' - וראה "המקרא והמסורה" לגאון הרב ראובן מרגליות זצ"ל עמ' ט"ז - כ'.

[41] זבחים קיט ע"א.

[42] הל' בית הבחירה פ"א ה"ג.

[43] תהילים קל"ב, ה'.

[44] שמואל ב' ו', ט' - י'.

המקדש עצמו יתקדש בקדושת המקום, ואל תוכו יכנס הארון אך לא תתנתק ממנו העצמאות של הארון שהינו גם כן מקדש בפני עצמו. מתוך כך באה המצווה של נשיאתו על הכתף על ידי הכהנים כמצווה לדורות.